

DOMAČI GLASOV

Štev. 42.
Celovec, 21.
IX. 1945.

Srednjeevropski federalni klub

V Rimu se je ustanovil Srednjeevropski federalni klub, katerega predsednik je voditelj Slovencev dr. Miha Krek, podpredsednik Poljak Julinsz Poniatowski, generalni tajnik pa Slovenec dr. Ciril Zebot. Namen kluba je razviden iz proglasa, ki ga je klub objavil 28. VIII. in ki ga v naslednjem prinašamo.

16 NARODOV. Srednjeevropski Federalni Klub je sad potrebe po združitvi zastopnikov naslednjih narodov: Albancev, Bolgarov, Čehov, Estoncev, Belorusov, Grkov, Hrvatov, Letoncev, Litvancev, Madžarov, Poljakov, Slovakov, Slovencev, Srbov, Rumunov in Ukrajincev.

Zgodovina, posebno pa dogodki te druge svetovne vojne, dokazujejo, kako nezazdržno so ti narodi medsebojno povezani po skupni usodi.

Naši narodi, ki so v tolikšni meri izkusili nacistični, fašistični in sovjetski imperializem in totalitarizem, da jim grozi popolno uničenje, so neizbežno prisiljeni k skupni obrambi svojega obstoja in neodvisnosti.

SORODNE RAZIŠKE. Razven tega pa podobnost kulturnega razvoja in sličnost družabnih ustrojov pri naših narodih ustvarjajo sorodnost njihovega notranjega narodnega življenja. Privrženost zapadni omiki, globoko zasidrana izročila in verski čut, pa demokratske svobostine, ki so jih naši narodi v svojem razvoju bili dosegli - to so bistvene značilnosti, ki so vsem tem narodom skupne.

Pri teh narodih je nadalje kmetstvo ohranilo svoj vodilni položaj in njegov vpliv v narodnem življenju je naraščal vzporedno z naglim razvojem sodobne vasi in njihovega svobodnega kmeta-državljana.

Narodi srednje-vzhodne Evrope so torej drug na drugega navezani in vsi med seboj povezani po zemljepisnem položaju, po zgodovini, po skupni omiki in po podobnem družbenem ustroju, predvsem pa jih skupaj sili skupna ogroženost po imperializem, ki jih obdajajo. Naravno je torej, da ti narodi najdejo edino smotreno rešitev njihove skupne problematike, t. j., da se končno povežejo v eno politično celoto za skupno obrambo in skupen razvoj.

ZAKAJ OB KONCU VOJNE NISMO VESELI? V teh tednih, ko se po zaključku sovražnosti v Evropi vojna končuje tudi v Aziji, se mnogi narodi sveta radujejo. Narodi srednje vzhodne Evrope tega veselja ne delijo in ga deliti ne morejo.

Zasužnjeni pod sovjetsko okupacijo, oropani nezavisnosti in najosnovnejših pravic, se naši narodi v teh dneh zmage zavedajo pretresljive tragike tega zgodovinskega trenutka. Namesto pričakovanih sadov zmage ti zapuščeni narodi čutijo, da pomenja konec druge svetovne vojne zlom tistih načel, v obrambo katerih se je ta vojna pričela.

Narodi so prijeli za orožje, da se uprejo agresiji, ki

je hotela svobodnim narodom vsiliti tujo zunanjo voljo. Vojna se je pričela kot boj proti napadalnim imperializmom in kot upor proti načelu, da je treba takojmenovane "nižje" rase podvreči gospodstvu "izbranega" plemena. Atlantski program in druge podobne izjave so proglasile, da mora pravo vladati nad silo da bo nova, boljša svetovna organizacija imela za temelj pravičnost in spoštovanje svobode drugih; da bodo šibkejši v svojem svobodnem razvoju deležni pomoči močnejših.

A glej, sedaj se ta vojna končuje s popolno prevlado nasilja in golo moči: aneksije zasedenih ozemelj se priznavajo kot zaslužena nagrada močnejšim in pripravlja se nova hierarhija med narodi izključno z vidika moči.

Toda tak red, ki se naslanja edino-le na silo, se v dvajsetem stoletju ne more obdržati.

HOČEMO POPOLNO IN TRAJNO SVOBODO. Milijoni ljudi srednje-vzhodne Evrope najsi pripadajo narodom, ki s prvo svetovno vojno še niso bili dosegli svoje neodvisnosti, ali pa narodom, ki so svojo že doseženo neodvisnost s to vojno izgubili, vsi brez izjeme težijo za tem, da bi dosegli popolno in trajno svobodo: ti milijoni ljudi šestnajstih narodov nočejo biti in ne bodo ostali sužnji.

Imperialistična hotenja, naj bi se nova organizacija sveta naslanjala na razdelitev zemlje v vplivna območja, niso le nenravna, temveč tudi neuresničljiva. Nikakor namreč ni res, da bi bil zatoni eden največjih idealov človeštva - polnost lastnega narodnega življenja, Tega ideala ni mogoče izbrisati iz človeških duš, pa tudi ne nadomestiti z izključnim idolom osebnega blagostanja in čim večje potrošnje, kakor bi radi o tem človeštvo prepričali pripovedniki državnega ali zasebnega kapitalizma.

Zato so obramba pravice naših narodov na neodvisnost, iskanje pravičnih in praktičnih rešitev za ureditev medsebojnih odnosov med našimi narodi ter borba za povrnitev osnovnih človeških pravic - smisel in smoter našega kluba.

NOČEMO VZHODNEGA TOTALITARIZMA. Za osnove Klubove dejavnosti jemljemo slavno evropsko pravno dedščino z njenim načelom o svobodi narodov in s spoštovanjem pravice vsakega naroda do samodločbe.

Za notranje življenje naših narodov smatramo demokracijo kot osnovno potrebo, odrekamo pa pravico do uporabe tega imena onim oblikam vlade, ki ne temelje na spoštovanju človekovih svobostin. To velja posebej za sisteme, ki se skrivajo za novimi krilatnicami o "pravi" ali "progresivni demokraciji", katerih edini namen je, da pripravijo pot diktaturi ene stranke in sovjetskemu gospodstvu.

Vzhodni totalitarizem je že vrgel celo vrsto evropskih narodov s tira normalnega in svobodnega življenja ter ogroža tudi ostalo Evropo, najbolj vzvišene besede in izrazi človeškega genija so po njegovi zlorabi izgubili svoj zdravi in pravi pomen.

Prepričani smo, da se bo med narode zopet povrnil zdravi čut. Verujemo v ponovno vstajenje človečanskega ideala v evropski omiki. Zaupamo ostvarjalnim silam naših narodov med štirimi morji. Na tem trajnem prepričanju temeljijo naši upi in nanj je oprta naša neodjenljiva borba.

DR. ANTON KACIN - šolski nadzornik v Gorici. Z odlokom Zvezne vojaške uprave je bil za slovenskega šolskega nadzornika v Gorici imenovan dr. Anton Kacin, ki je za-

veden Slovenec, protifašist in protikomunist. Nov dokaz, da zavzniki na Primorskem nočejo komunizma, da pa slovenski življenj podpirajo.

Slovenski misijonar s Kitajske

Meseca junija t.l. je s Kitajskega došel nenadoma v Rim znani slovenski misijonar salezijanec Jože Kerec. Njegov obisk v Rimu je toliko bolj zanimiv in važen, ker se je v zadnjih letih, od kar je divjala na Daljnem vzhodu vojna, le redko kateremu katoliškemu misijonarju posrečilo priti v Rima. Mgr. Kerec je prišel v Rim, da poroča sveti stolici o misijonskem delu na Kitajskem in pa s tiho željo, da obišče svojo domovino, ako bodo razmere dopuščale. Pri dolgi vožnji, ki jo je napravil deloma z letalom, deloma pa s parnikom, so mu šle anglo-amerikanske oblasti zelo na roko.

Mgr. Kerec zavzema v misijonskem svetu na Kitajskem odlično mesto. Že dolga desetletja širi Kristusovo kraljestvo med kitajskim narodom, katerega dobro pozna in z vsem srcem ljubi. V svoji škofiji je Mgr. Kerec zelo priljubljen tudi pri poganih in pri oblasteh, ki znajo ceniti njegovo ljubezen in skrb za duhovni in gmotni napredek kitajskega naroda. Mgr. Kerec ni samo vzgleden duhovnik in goreč misijonar temveč tudi delaven in podjeten inženir, ker Kitajcem zelo prija. Pokrajinske civilne oblasti so mu poverile že več gradbenih del in so bile z njegovimi načrti zelo zadovoljne. Tako je Mgr. Kerec napravil načrt za mestni park svoje škofijske prestolnice, ki so ga mestne oblasti njemu na čast imenovali "Jugoslovanski park".

Njegov obisk v Rimu je bil veselo presenečenje za večno mesto. Mgr. Kerec je bil sprejet v dolgi avdienci pri sv. očetu, kateremu je podrobno poročal o razmerah na Daljnem vzhodu. Zlasti pa so bili veseli njegovega obiska Kitajci, ki živijo v Rimu. Kitajsko poslanstvo pri sv. stolici mu je priredilo slovesen sprejem. V baziliki sv. Petra je Mgr. Kerec daroval sv. mašo za vso kitajsko kolonijo v Rimu in imel med sv. mašo nagovor v kitajskem jeziku.

Toda še neko drugo vrsto ljudi je prihod Mgrja Kereca presenetil in razburil, namreč časnikarje. Ti so takoj pogodili: To ni brez pomena, da vam pride znana misijonska osebnost z zavezniškim letalom z Daljnega vzhoda v Rim, da se poda takoj z aktovko v Vatikan in je sprejeta v posebni avdienci pri papežu. In tako se je zgodilo, da je takoj po avdienci pri sv. očetu Reuter razširila vest, da je Mgr. Kerec prinesel v Rim japonske mirovne pogoje. Lahko si mislimo, da so našega misijonarja kot roj čebel obsuli časnikarji, ki pa so bili zelo razočarani, ko jim je Mgr. Kerec izjavil, da je Reuterjeva novica popolnoma brez podlage.

Mgr. Kerec je vkljub svojemu dolgoletnemu bivanju na Kitajskem ostal pristen Slovenec, še vedno lepo in po domače govori svoj materin jezik, še vedno goreče ljubi svoj narod, se zanj zanima, z njim trpi in se veseli. Slovenci smo lahko ponosni na tega svojega velikega sina, ki je po širnem vzhodu zanesel slovensko ime.

CE NISO PONORELI? V Gorjanskem na Krasu so imeli miting. Na tem mitingu je nastopila tovarišica iz Klanca. "Pozdravljeni v naravi!" je zaklicala. Kdo je še kdaj slišal tak pozdrav! Sam Hitler, ki je častil svojega nemškega boga v prosti naravi zelenih gozdov, gotovo ni nikdar rabil tako izvirnega pozdrava. "Vzačetku je bil Bog..." je nadaljevala in

zvenelo je, kakor bi hotela reči: "Nekdaj v prastarih časih so verovali v Boga, v naših modernih časih je pa kaj takšnega nazadnjaško." "Potem sta prišla Adam in Eva... (pa opica,) Bil je Mojzes in preroki in kralji... Prišel je Napoleon... Za njim Franc Jožef... Prišla Musolini in Hitler... Sedaj pa Stalin in

Tito... Živel naš Bog Stalin!
 Živel naš Bog Tito!... Naša mo-
 štranca je srp in kladivo...
 Naš blagoslov rdeča zastava...!
 Ali si more človek misliti kaj
 bolj bogokletnega?

"NE VERJEMITE LAŽNIVCEM!"

Na vse načine se slovenski komu-
 nisti prizadevajo tako emi-
 grante kot ujetnike in pregnan-
 ce, ki se nočejo vrniti zvabili
 nazaj. Pisali smo že kakšnih me-
 tod se poslužujejo. Zdaj so za-
 čeli po svojih glasilih objav-
 ljati pozive, kakršen je n.p. s-
 sledeč, ki ga med drugim pod
 gornjim naslovom objavlja Lj.pr.
 dne 5.t.m.: "Rodbine Arh, Vo-
 glar, Butković, Bizjak, Iljaš,
 Jelčić, Antolović, Bevc, Baznik,
 Baloh, Pavlić, Pečnik, Letin in
 druge poročajo vsem, ki še čaka-
 jo v negotovosti in zavlačujejo
 svoj povratek, naj ne verjamejo
 lažem, ki jih razširjajo sovraž-
 niki pravice in resnice. Vrnite
 se! Vaša državljanska pravica
 in osebna lastnina sta vam za-
 jamčeni, čaka vas vaša zemlja
 in domovi, ki so jih bili vzeli
 fašistični razbojniki. Zdaj so
 vam povrnjeni po zaslugi naše
 Jugoslovanske Titove armade." To
 so lepe besede, katerih so komu-
 nisti vedno polni, njih dejanja
 so pa drugačna. Zato: Ne verje-
 mite lažnivcem!

NA BALI ŠTAREN je bilo na
 Rakovniku v Ljubljani ogromno
 romanje. Popoldne je pridigal
 g.župnik Arnejc. Dejal je tudi:
 "Kateri, sedaj ve vzgajajte svo-
 je otroke, ve bodite kateheti,
 mi duhovniki nimamo več besede.
 Učite jih moliti. Veliko molimo
 vsi, da bi se kmalu vrnili vsi
 naši duhovniki, da bi se vrnil
 naš škof." - Vsa cerkev je jo-
 kala.

G PROŠTA NADRHA so pred
 enim tednom izpustili. Strašno
 ga je ječa zdelala. - Govorijo,
 da so Amerikanci zahtevali, da
 ga izpustijo.

RIMSKI LISTI so objavili
 te dni izjavo, ki so jo pod-
 pisali dr.Miha Krek, dr.Živko
 Topalović in Adam Pribičević.
 Za rimskimi so izjavo prinesli
 tudi drugi italijanski listi.
 Mi jo bomo objavili v prihodnji
 številki.

DR.ŠUBAŠIČA je nameraval
 Tito poslati k dr.Lučku v Pariz,
 naj bi ga pregovoril, da se vrne.
 Mogoče je dr.Šubašiča zato za-
 dela kap?

NEDIČEV MINISTER ARETIRAN
 V AVSTRIJI. Francoski list "Marse"
 poroča iz Inomosta, da so franco-
 ske okupacijske oblasti te dni
 aretirale v Avstriji generala
 Josipa Kostića, biv.Nedičevega
 ministra za pošto, brzojav in
 telefon. Aretirani so bili tu-
 di biv. bolgarska min. v kola-
 boracionistični vladi Tokov in
 Statev, kakor tudi zadnji mi-
 nister za zun. zadeve v av-
 strijski Sušnikovi vladi Guido
 Schmidt.

PAVELIČEVI GENERALI PRED
SODIŠČEM. Pred vojaškim senatom
 Vrhovnega sodišča v Belgradu
 se je pričela 13.t.m. razprava
 proti 34 generalom in viš.
 častnikom Paveličeve vojske.

GOSPODARSKA FAKULTETA V
LJUBLJANI. "Zaradi neurejenih
 razmer je študij v inozemstvu
 nemogoč," piše Sl.por. 13.t.m.
 zato morajo slovenski akademiki
 se pač zadovoljiti le z uni-
 verzami v Titovini. Da bi omo-
 gočili svojim akademikom štu-
 dij gospodarskih ved doma, na-
 meravajo odpreti na ljubljanski
 univerzi tudi gospodarsko fa-
 kulteto, vendar pa obstoji do
 zdaj le še "iniciativni od-
 bor študentov gospodarskih
 ved."

KOMUNISTIČNI "PRIMORSKI
DNEVNIK NA CESTI. Tiskarna
 v kateri so do sedaj tiskali
 "Primorski dnevnik", je lastni-
 štvu lista odpovedala nadaljne
 tiskanje. "Primorski dnevnik"
 se je dosedaj tiskal v tiskarni
 prejšnjega Piccola, ki ima
 za tiskanje listov najmodernejš-
 še stroje. V tej tiskarni ti-
 skajo v Trstu vse tamošnje dnev-
 nike od "Glasa zaveznikov" pa
 do italijanskih časopisov. Do
 tega koraka je vsekakor prišlo
 zaradi položaja, ki je nastal
 potem, ko je tkzv. osvobodilni
 odbor po raznih grožnjah in
 hujskarijah proti zaveznikom
 šel še tako daleč, da je za-
 vezniški vojski poslal protest,
 v katerem ji sporoča, da pre-
 kinja z njo vsako sodelovanje.